

سالمات عثمانيه ده سنه لکي (۶۵)، آلتی
آيلمی (۳۵) غروشدور .
سالمات اجنبييه ده سنه لکي (۱۷)، آلتی
آيلمی (۹) فرانقندر .

باب عالی جادہ سندھ دائرۂ مخصوصہ

آبونه بدلی ایشیندر .

مسلكه موافق آثار مع الممنونيه قبول
او انور. درج ايدلمه ين يازيلر اعاده
او نماز.

3 3 . 1 6

رساله مژدن آلدینی کوسترلک
شرطیله بتون یازیلر هر هانکی بر
عزته طرفندن اقتباس اولونه بیلیر
مکتوبلرک ، امضالرک واضح و
اوقوناقلی اولسی و آتونه صره
نوسروسی محتوی بولونسی لازمدر
مالاک اجنبیه ایچون آتونه اولانلرک
آدرس لرلک فرانسز جهده یازلسی
رجا اولنور .
بارد کوندرلدیکی زمان نهیه دائر
اولدیغنک واضحاً یلدیرلسی رجا
اولنور .

دینی ، فلسفی ، علمی ، ادبی متعلق مجموعۂ اسلامیہ در .

صاحب و مدیر مسئول

اش محرو

والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم

محمد عاكف

اشرف الارب

اتبعون اهدكم سبيل الرشاد

جلد ۱۸

۱۳ آگستوس ۱۳۳۱

خبر

۱۵ شوال ۱۳۳۳

٢٤٦

تفسیر قرآن کریم

مقدمه

قرآنک تلاوت و کتابت اعتباریہ کیفیت جمعی

افادامتزی حقیله ایضاح ایدم بیلیمش اولمق ایچون « انالذین آمنوا والذین هادوا والصابئون والنصارى من آمن بالله والیوم الآخر وعمل صالحاً فلاخوف علیهم ولاهم یحزنون » آیت کریمه سنی موضوع بحث وتدقیق ایدم : بو آیت کریمه « نحن ابناء الله واجبائه » « لن یدخل الجنة الا من کان هوداً او نصارى » ، « کونوا هوداً او نصارى تهتدوا » دینلرک سوزلرینی رد ایچون نازل اولمشدر . اهل کتاب اولان یهودیلرله نصارای : بر انسان اللهه ویوم آخرته مؤمن ومعتقد واعمال صالحه ایله متحلی ده اولسه یهودی ویا نصرانی اولدقجه عذاب قیامتدن قورتلشی ونعیم جنتدن مستفید اوله بیلیمسی امکائی یوقدر ، اعتقادنده بولنیورلر ایدی . دین حق وحکمت ومعدلت مقتضیاتنه کلیاً مخالف اولان بو اعتقاد ، هر ایکی ملت افرادینک کفر وعنادلرینک وکندی ملیتلرینه قارشى بسلمکده اولدقلری فرط تعصبک دین نامنه احداث ایتدیکی احکام واهیهنک محصله سندن بشقه برشی دکلدی . اولنر دوشونه میورلردی که کندیلر . ینک سالک اولدقلری دین ده ادیان سماویة سائر کبی وحی ایله تأسس ایتمش ورسل کرام طرفندن تبلیغ ایدلن بر دین اولمق ماهیتی

تجاوز ایدمهزدی . ایشته بو آیت ، یهودیلرله خرستیانلرک سرد اولنان ظنون و اوهام باطله لرینی رد و ابطال ایتک ، آنلره علمده هر شیک رحمت الهیه دن وایه دار اولدیغی ؛ هیچ بر قوم رحمت الهیه نك توزیع و تقسیمی حق و صلاحیتک کندینه بخش ایدلمش اولدیغی ادما ایدمه جکنی ؛ جناب حقه ایمان ، یوم آخرتی تصدیق ، اعمال صالحه یی اختیار ایدنلر ، یهود و نصارانک غیریه ده اولسه لر ، رحمت و رأفت سبب حایه یه نائل اوله جقلرینی بیان و افهام ایتکده در . بالخاصه صابئیلرکه نجومه طابدقلری و بو پرستشارینی بعض مشرکین عربک ، اونان و اصنامه عبادت خصوصنده ، و بونلرک جناب حقه وسیله * تقرب اولدقلرینه قانع بولدقلرینی بیان ایتمه لر کی بر فکر و قناعتله تعلیلده لزوم کورم دکلری جهته هر کسدن زیاده بونلرک مظهر عفو و غفران اوله ماملرینک افکاره تبادر ایتسی ملحوظ سدر ، بونلرک بيله رحمت صمدانیه دن مستفید اوله بيله جکلرینی ذکر ایتک یهود و نصارانک بو جهته عائد کافه اعتقادات و تحیلاتی زیر وزیر ایتک دیمک اوله جفنندن بالخاصه بو نقطه اوزرینه انلرک فکر و نظر لرینی جلب ایتک لازمه بلاغت ایدی . بو حکمه بناء درکه معطوفلر آره سنده اعراب اعتباریله بر مغایرت حصوله کتیرلدی . چونکه بو فکره طرفدار اولانلر بو اسلوب مخصوصی ایشیدیر ایشیتمز بتون فعالیت دماغیه لری بوراده کی مخالفت لفظیه نك سیرینی کشف و تحری نقطه سینه توجه ایده جک ، بویله بر تهی* فکری ایله آیتک صوکی کوش اطلاعیلرینه وارنجه کنیدیلرینک یا کلش بر طاقم فکر لره

ذائب اولمش اولدقلرینی ، رحمت الہیہ نك توزیع و تقیسمی اهل کتابك اراده واختیارینہ تفویض ایدیلہ بیلہ جك شیردن اولمدینی کبی جنت ، جہنم نوع بشردن بر کسہ نك حکم و مشیتہ معلق و آنلردن شو و یا شو طائفہ منحصر بولندینی آکلایہ جقلردر .

شبه یوقدرکہ اهل کتابك ، مؤمن و اعمال صالحہ ایلہ متصف اولسہ لردہ رحمت واسعۃ الہیہ نك دائرۃ شمولہ داخل اولہ بیلہ جقلرینی خیال و خاطر لرینہ بیلہ کتیر مدکلری صابین نامنك آیت کریمہ آذان سامعیندہ جالب دقت بر آہنك حصولہ کتیرہ جك و جہلہ صناعت لفظیہ نك استلزام ایتدیکی قاعدہ و اصولہ مخالف بر طرز دہ سرد ایدلسی ، یعنی « صابین » لفظنك ماقبلی و مابعدی منصوب ایکن رفع ایلہ اتیان ایدلسی رحمت الہیہ نك درجۃ وسعت و شمولی حقندہ سامعینك تنبیہ افکارینی استلزام ایتککہ برابر سرد ایدیان جحتك صوك درجہ موثوق و مؤکد اولدینی اثباتہ خدمت ایدر . کلامك شو و جہلہ سوق و ایرادی بلاغت و مقتضیات احوالہ مطابقتی تأمین ایدن اسباب عدادینہ داخلدر . ہر نہ قدر بو طرز بیان صناعت لفظیہ نقطۂ نظرندن تقرر ایدن اصول و شرائط مخالف ایسہدہ عینی مخالفت مقتضیات احوالدن ، بلاغت و حسن بیان تجلیاتندن معدوددر . بویلہ مقتضیات احوالہ مطابق ، شرائط حسن بیانی جامع بر صورتہ سوق و ایراد ایدنش اولان بر کلام حقندہ نحوی نك یا یا جفی شی کلماتك اعرابی یا یق ؛ معلومیتہ ، قرینہ نك وجودینہ و اسباب سائرہ ببناء بر طاقم محذوفلر تعیین و تقدیر ایتکدن عبارت قالیر .

آلرہ کورہ « ان الذین آمنوا والذین ہادوا والصائبون » نظم کریمندہ « الصائبون » کلمہ سی سلسلہ عطفدن منقطع و مبتدا اولق اوزرہ مرفوع اولوب خبری محذوفدر . « والمقیمین الصلاة والمؤتون الزکاة » آیت کریمہ سندہ کی « والمقیمین » ایسہ « امدح » کبی بر فعل محذوف ایلہ منصوب اولور .

بیانات سالفہ مزدن آکلاشیلرکہ کتاب اللہک موقعی ، اسالیب عربیہ بہ آشنا اولیان ، ذوق سلیم و ملکہ صحیحہ دن محروم بولسان بر طاقم کسہ لرك قرآنندہ لحن و قواعد لسانہ مخالفت ادعاسی کبی اقوال سخیفہ و تنقیدات و اہیہ لرینہ ہدف اولق درکہ سندن بک عالیدر . اللہہ قسم ایدرمکہ اگر بو کبی کسہ لردہ شمعہ درایت و فطانت اولسہ فکر لرینی ، قلم لرینی بو قبیل ترہات ایلہ یورمازلر ، افصح کلام و احسن حدیث اولان کتاب کریمی کفارک ، اهل الحاد و استکبارک ناحق یرہ ہدف طعن و تزییف اتخاذ ایتہ لرینہ سبب اولمازلر ایدی .

مع مافیہ اتقان صاحبی [۱] مصحف امامک رسم خطنہ متعلق قواعد عمومیہ ایلہ بویلہ حذف ، زیادہ و سائرہ کبی قواعد لسان خارجندہ وارد اولان شیلرک تدقیق ایچون مستقل بر باب تخصیص

و اورادہ بسط و تمہید ایتدیکی منافشات دورا دور ایلہ ، بو مسائلک صواب و حقیقتہ موافق بر طرز دہ صورت حلی اراۃ ایتشد . سیوطی ذکر اولنان بابدہ کرمانیدن روایت ایدیورکہ : خط عربیدن اول خطوط موجودہ علامت فتحہ الف ، علامت ضمہ واو ، علامت کسرہ یاء ایدی . بناء علیہ قرآنی یازانلر بوایلک اصول خط و تحریرک تأثیراتندن تمامیلہ آزادہ قالمدقلری ایچون « لا اوضعوا » و امثالنی فتحہ یرینہ الف ایلہ و « ایتائی ذی القربی » یی کسرہ یرینہ یا ایلہ « اؤلک » و امثالنی ضمہ یرینہ واو ایلہ یازمشلردر .

ایشتہ کوریایورکہ قرآنندہ دکل حتی رسم خطندہ بیلہ تحریف نامنہ هیچ بر شی موجود دکلد . تحریف دیہ تلقی ایدیلان شیلر ، یا بر طاقم معانی مقصودہ دہ دلائلری اعتباریلہ قرآنک ناسخلری طرفندن قبول ایدلمش ، یا خود قرآنک ہنکام نزولندہ عرب ارباب خطنك کندیلر نجہ معلوم و معهود اولان انواع نقوشدن ہنوز قابل تطبیق کوریلان قواعد خط ایجاباتہ تبعیت فکرندن تولد ایتش شیلردر . وطن ایدرزکہ افادات مسرودہ موضوع بحث اولان مسائلک ماہیاتی حقندہ قارئین کرامک تنویر فکر ایدہ بیاملرینہ کفایت ایتککہ برابر ناسک علوم قرآن حقندہ نادر جہ خطا آلود فکر لره ذائب اولدقلرینی ، تاریخ قرآنک تقریر و بیانی خصوصندہ شہراہ حق و حقیقتدن فصل تباعد ایتدکارینی تعیین و اثبات ایدر .

بو خطانك منشائی السنۃ ناسدہ تداول ایدن آثار و احادیثہ علی العمیا اعتماد ایتک و بونلرك اسانید و رجائی تدقیق ، متون و معانیسی قواعد مسابحۃ عقل و منطقہ نہ درجہ ہ قدر توافق ایتکدہ اولدینی تأمل و تفکر کافقتی اختیار ایلہ مہمک قضیہ سندن عبارتدر . بو قبیل کسہ لر حدیثی روایت ایدنلرك ، کندی اصطلاحلر نجہ ، شرائط صحتی حائر اولدقلرینی کورونجہ آرتق فکر و محاکمہ لرینی اوحدینك حکم و ایلہ تنید ایتکی و حدیثك متنی معقولاتہ ، معناسی حقیقتہ مخالفدہ اولسہ ساحۃ تدقیقات و تبعاتلرینی انك دائرۃ مآلی خارجہ حیقارمہ منی بر ضرورت تلقی ایدیورلر . از جملہ ابو عییدک جناب عایشہ دن بخاری و مسامک شرط لرینہ کورہ سند صحیح ایلہ مروی اولدینی ظن ایتدیکی حدیث بو بابدہ بر مثال کافی تشکیل ایدر . ابو عیید ، بو حدیثی ، رجالك هیچ بر ندہ شائبہ عیب و نقصان موجود اولیان ، بر حدیث صحیح عد ایدیور . فقط نہ چارہ کہ آنك متن و مآلی ، آنفاً بیان ایتدیکمز و جہلہ ، صحیح و معقول اولق درجہ سندن بک اوزاق بولنیور .

قرآنک یدی حرف اوزرینہ نزولی بحثی

قرآنک یدی حرف اوزرینہ نزولی بحثہ عائد آثار مرویہ حقندہ بر چوق سوزلر سویانمش ، شراح حدیث ایلہ علوم قرآنیہ

معنایی، شك وتردده محل برافیه حق صورتده، بیان وایضاح ایتمکدهدر.

رسول اکرمک «جبریل بکا قرآنی بر حرف اوزرینه اوقوتدی.» قولندن مقصد، یا او وقت بین العرب شایع ومنتشر اولان لغات ویاخود قرآن کریمک تلاوت ایتمکده اولدینی وجوه قرائت اولدینی ظاهر اولوب هر ایککی وجهک قبول وتصویب ایچون سبب موجوددر. فقط درمیان ایدیلن تأویلات سائرده کئنجه بونلر حدیث بخاری ایله دیگر بو بابده کی احادیثک دائرة احتمالاتندن خارجدرلر. حقیقت مسئله نك بو مرکزده اولدینی، ابن ماجه ایله دارمی دن ماعدا، جماعت محدثینک عمر بن الخطاب دن [۱] روجه آتی روایت ایتدیکی حدیث تأیید ایدر:

جناب پیغمبرک حال حیاتنده حکیم بن هشام سورة فرقانی تلاوت ایدیور ایدی. قولاق ویردم. باقدم که رسول اللهک بکا اوقوتدینی بر چوق حرفلره اوقویور. حدتمدن ده او نمازده ایکن اوزرینه آتیلحق درجه سنه کلدیم بکه دم، سلام ویرر ویرمز یا قه سنه پایشه رق «سکا بو سوره بی بویه کیم اوقوتدی؟» دیه سوردم. «رسول الله اوقوتدی.» جوابی ویردی. «یا لان سوبله یورسک. چونکه جناب رسول آتی بکا بشقه درلو اوقوتدی.» دیدم وکندیسنی طوتوب حضور رساله ایصال ایدهرک «یا رسول الله بو، سورة فرقانی سنک بکا تعلیم ایتهدیکک برطاقم حرفلره اوقویور.» دیدم. «راق. یا هشام! اوقوا.» بیوردیلر، هشام نم کندیسندن طویدیم کبی قرائت ایتدی. رسول اکرم «بویه نازل اولدی.» بیوردیلر. صکره بکا «یا عمر! اوقو.» بیوردیلر بنده ذات رسالتک بکا اوقوتدینی کبی اوقودم. «بویه نازل اولدی. بو قرآن یدی حرف اوزرینه نازل اولمشدر. فصل قولایکزه کایرسه اویله اوقوییکز.» بیوردیلر.

شو حدیث، حروفدن مقصد قرآنک مدار تلاوتی اولان وجوه قرائت اولدینی نه مکمل اثبات ایدیور. نبی علیه السلام دن تلقی ایدلیکی وجهله روایت ایدلش اولان وجوه منذ کورمه ک قبول وتقریرنده کی مقصد شارع شبه یوقدر که خلقه تلاوت خصوصنده سهولت اراهه ایتمک، یالکز لغت قریش اوزره تلاوت قرآنه مجبور ایدلکلری تقدیرده دوچار اوله جقلری مشکلات نظر دفته آله رق بونک ازاله سیله کتاب کریمک سائر اقطار عریضه رواج وتعممی تأمین ایتلکدن عبارتدر. چونکه بویه یا یلمیوبده تلاوت قرآن یالکز قریش لهجه سنه حصر ایدلش اولسه یدی بو حال طبیعتیه قرآنک دائرة فیض وانتشارنی تحدید ایدمک، حفاظ کلام اللهک مقداری آزاله حق، قرشی اولسانلر قرآنی ازلرله، تجوید تلاوته وقف حیات ومساعی ایتدکجه هر کسک آتی سربستهجه آرایش زبان

[۱] ابن القاسم اسماعیل محمد الاصفهانی نك (تاریخ وفاتی ۵۳۵) کتاب المتمدنن.

حقنده تألیف آثار ایدنلر، بو حرفلردن مقصد ندر، بونلره قرآن فصل نازل اولمشدر، بونلر جانب حقندن توقیف صورتیه می نازل اولمشدر، یوقسه طوائف سربک لهجه ولغات مخصوصه لری ایجاباتندن اولوب انلر حقنده موجب یسر وخفت اولق اوزره اولهجه لرله قرائت قرآنک مباح قلمسی می بو مسئله وجود ویرمشدر؟ بو جهتلری اوزون اوزادی سرمایه بحث وتدقیق اتخاذ ایتمشدر. بوندن ماعدا حروف مبحوئه دن مقصد، مشاهیر ائمه قرائتدن مروی قرائت معروفه اولوب اولدینی ده آریجه جای بحث واختلاف اولمشدر. فقط بز بو مسائلک تفرعاتی تدقیقه باشلامازدن اول بو خصوصه متعلق وارد ولان حدیث شریفک متنی قارئین کرامک پیش انظار اطلاغنه وضع ایتکی مناسب کوردک. آلوسی تفسیرنده [۱] دیورکه: قرآنک یدی حرف اوزرینه نازل اولدینه دائر اولان حدیثی یکر می بر صحابی روایت ایتش، حتی ابو عبید بو حدیثک مرتبه توارزه وصولی ادعا ایلشدر. بزده دیرزکه: بخاریده ابن عباس دن روایت وارد اولمشدر که نبی علیه السلام: «جبریل بکا قرآنی بر حرف اوزرینه اوقوتدی.» زیاده ایتسنی تکلیف ایتدکجه یدی حرفه قدر چیقاردی.» بیورمشدر.

ایشته قرآنک یدی حرف اوزرینه نزولی بحثنده وارد اولان آثار صحیحه بونلردر. ده برطاقم آثارده وارکه بونلر قرآنک الی ویا بش، یاخود اوج حرف اوزرینه نازل اولدینه دلالت ایتمکدهدر. آثار وارده نك معنی ومضمونی لایقیه بیلنمک ایچون عبارات احادیثده وارد اولان «حرف» کله سنک تضمن ایتدیکی معانی نك وضوح وانکشافی ایجاب ایدر: لسان عربده حرف: لغت، جانب و حروف معروفه دن بری معناسنه استعمال اولنور. علی طریق المجاز وجه وکیفیت ایله ده تفسیر ایدیه بیلر. کله نك بودرجه مختلف معناله دلالت ایتسنی احادیث وارده نك تفسیرینه تصدی ایدنلرک تأویلات عدیده سنه میدان ویرمشدر. بونلردن بعضیسی حروفدن مقصد قرائت سبع؛ بعضیسی محکم، متشابه، عموم، خصوص، ناسخ ومنسوخ اولدینه؛ دیگر بعضیلریده امر، نهی، وعده، وعید، اباحه وارشاددن عبارت بوندینه ذاهب اولمشدر.

موضوع بحث اولان حروفک ادغام، اظهار، تفخیم، ترقیق، تشدید، تخفیف، تلین وتحقیق کبی فن قرائتک کیفیات واسالیندن عبارت اولدینی ادعا ایدنلر، بوندن مراد اشهر لغات عربدر دینلر، بونلره نمائل ده برطاقم افکار ومطالعات درمیان ایدنلر وارد که بوسوزلرک، احادیث شریفه وارد «حرف» لفظنک وضع اصلسی اعتباریه بوکی تأویلاتی دائرة احتماله آتش اولمسندن بشقه، بوجه ودلیل معقول ومقبولی یوقدر. بزم فکر مزه کوره «حرف» لفظی وضع لغوی واستعمال عرفیسی اعتباریه معانی مسروده بی محتمل اولقله برابر بخاری نك روایت ایتدیکی حدیث کله دن مقصود اولان

ترتیل ایتمسنا مکان قلمیه حق ایدی. ایشته بوندن طولاییدر که حکمت ازلیه سبناحیه، لسان قریش اوزره نزول ایدن قرآنک ام اسلامیة آرهنده نشر فیضی تأمین ایچون رسولنک قرآنده تصرف ووجوه مختلفه ایله قرائت ایلمسنا مساع ویرمشدر.

عبدالمزیز چاولیش

مترجمی: محمد شوکت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا خُذُوا حِذْرَكُمْ فَانفِرُوا ثُبَاتٍ أَوْ بَعَادٍ جَمِيعًا.

مآل سنیفی:

ای مؤمنلر، موجودیتکیزی وقایه، دشمنی ترهیب ایدیه جک هر نوع اسلحه ووسائلطی استحضار ایدرک دشمنه قارشى بولوک بولوک، یاخود هپکیز بردن جهاده قوشکیز.

قرآن مبینی یالکیز نماز واوروج کتابی ظن ایدن، بنساء علیه اونده احکام مدنیة وسیاسیة آرامق معناسز اوله جفی ذهابنده بولنانلر ته بیوک خطا ایدیورلر؛ بونلرک، اسلاملرک یکانه کتابی اولان قرآن حکیمده کی آیات کریمه دن بیله مع التأسف بی خبر اولدقلری اکلایلیور. انسان قرآن کریمی آچوبده بر ملتک غوائل داخلیه و خارجیه دن نه صورتله امین اوله بیله جکنی، موجودیت دینیة وسیاسیة سنی ناصیل محافظه ایده بیله جکنی پک وحیز بر صورتده ایضاح و بیان ایدن بو کبی آیات بیناتی کوردکجه آرتیق اونک بر کتاب سهاوی اولدیفنده، بو کتاب سهاوی به اتباع ایدنلرک دنیا و آخرتده محقق صورتده فوز و فلاحه ایریشه جکرنده ذره قدر شهه سی قالمایور.

چونکه اسلام، هم دین، هم ده شریعتی جامع اوله رق کلشدر. [۱]

[۱] کرک اوروپا محررلرینک، کرک اونلرک شرقده یتشیدیرمش اولدقلری تلمیذلرینک صرف واصطلاحنه کوره «دین» باشقه، «شریعت» باشقه در. اونلر کوره «دین» جناب حق، وحی، امور غیبیه وعبادت مفروضه بی اعتقاده متعلق اولان شیلره اطلاق اولنور. «شریعت» کانه: اوده معاملات، احکام قضاییه، احکام مدنیة وسیاسیة به متعلق شیلره مخصوصدر. شو حالده بونلرک اصلا ایلانده دین اسلام دینک: الله، پیغمبره، یوم آخرته، برده فرائض خمسیه به اعتقاد و بونلره متعلق احکام دینکدر. شریعت اسلامیة دینکده معاملات، احکام قضاییه، احکام مدنیة وسیاسیة به متعلق علمای اسلامیة طرفندن وضع اولنان قوانین مدنیة دینکدر. آنک ایچوندرکه بونلره کوره انسانلرک بر آرمیه طولانلرک وضع ایتدکلری احکام، شریعتدر. دین بوجهته قاریشماز.

حال بوک بو ادعا، دین اسلام حقنده تمایله یا کاشدر. چونکه اساساً اسلامده

بنساء علیه دین اسلامک تعلیم و تفریر بیوردینی احکام یالکیز امور اخرویة به متعلق اولمایوب عینی زمانده بر مات ایچون لازم اولان احکام مدنیة وسیاسیة بی ده بالغاً مابلغ جامعدر.

مثلاً: تفسیر وایضاحی صدندنه بولوندیغمز شو آیت کریمه به نظر امان ایله باقیله حق اولورسه فن حرب نقطه نظرندن نه بیوک بر دستور قطعی اولدینی آکلایلیور.

آیت کریمه سورة «نساء» به منسوبدر. جناب فاطر حکیم بو سورة جلیله ده: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اطِيعُوا اللَّهَ وَاطِيعُوا الرَّسُولَ وَاولى الامر منكم فان تنازعتم فى شىء فردوه الى الله والرسول...» ولوردوه الى الرسول والى اولى الامر منكم لعلمه الذين يستنبطونه منهم» کبی آیت کریمه لری ایله حکومت اسلامیة نك استناد ایله دیکى اساسلری کوستردیکى کبی احکام دینیة، احکام شخصیة و مدنیة نك الهمهلرینی ده بیان بیوردور. صوکره رسولاً کریمک حکمنی بر اقوبده اهل طغیانک حکمنه میل ایدنلرک حالیه اکلایلیور.

بونلرک هپسنى بیان ایتدکدن صوکره او اساس متین، او اصول محکمه اوزرینه مؤسس اولان دولتمیزی، ملتیزی اعداء دینک مکر وکیدندن، اونلرک تجاوزات ظالمانه سندن محافظه ایده بیلمک ایچون تبعیته مجبور اولدیغمز بعض احکام حربیه وسیاسیة بی ده بزه پک بلیغ، پک وحیز بر صورتده بیان ایدیور.

اگر مسلمانلر کرک بو آیت کریمه وکرک دیکر سور قرآنیة ده اولان: «واعدوا لهم ما استطعتم من قوة...» کبی بر امتک غوائل خارجیه دن نه صورتله آزاده اوله بیله جکنی بالغاً مابلغ کوستریمش اولان آیت کریمه لری ایله بحق عامل اولسه لردی بو کون جهانک اک بیوک، اک ذی نفوذ حکومتی، حکومت اسلامیة اولمق لازم کلیردی.

حققین مفسرینک بیانی وجهله آیت کریمه ده کی «حذر» ک معناسی، دشمنک شرندن قورونه بیلمک ایچون لازم اولان اسباب ووسائلطک کافه سنی حاضر لاق، بو بابده لازم کلن شیلرک هپسینه واقف اولمقدردر. بو ایسه دشمنک حالیه، درجه قوت واستعدادی بتون تفرعاتیله بیلمکله اولور. اگر دشمن بردن زیاده اولورسه اونلرک آیری آیری هر بریسنک قوت واستعدادینه وقوف پیدا ایتمکله برابر آرا لرنده جایکیر اولان مناسبات دوستانه نك، وفاق واتحادک، خلاف واختلافک نه درجه به قدر اولدیغنی، اونلرک هجومی تقدیرنده مقاومت ایده بیلمک ایچون لازم اولان اسباب ووسائلطی، کذلک

حضرت دین اولان قسم ایله، قسم شرعی بیننده فرق یوقدر؛ هر ایکسی ده محصول وحی الهی در. اسلامده شریعت، دینک بر قسمی در؛ بر مسلمک اللهنه قارشى اولان وظیفه سی ایله انسانلره قارشى اولان معامله سنک کافه سی جناب حقک حضرت محمد صلی الله علیه وسلمک قلب پاک اقدس لرینه القا ایله دیکى نور وحی دن عبارتدر. حتی بونی اوروپا محررلرندن بر قسمی ده شوصورتله اعتراف ایتکده درلر: «حضرت محمد (صلم) یکرمی سنه قدر قیسه بر مدت ظرفنده بر امت تشکیل ایدرک اونلره ردین وشریعتده کتیردی، که عالمده (محمد) صلی الله علیه وسلمک غیریسی شو امور ثلاثه بیننی جمعه موفق اوله مامشدر...»